Helsinki 14.9.2017

Asia: U 37/2017 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kilpailun turvaamisesta ilmakuljetuksissa asetuksen (EY) N:o 868/2004 kumoamisesta

Kiitämme eduskunnan liikennevaliokuntaa mahdollisuudesta lausua kirjallisesti tästä Euroopan komission ehdotuksesta.

Finnairin kanta

Euroopan komissio on oikealla tiellä puuttuessaan kilpailua vääristäviin valtiontukiin. Alkuperäinen, nyt kumottavaksi ehdotettu, asetus 868/2004 ei sisältönsä puolesta ole kohdannut kritiikkiä, vaan ongelmana on ollut, ettei komissio ole voinut ryhtyä tämän asetuksen pohjalta toimenpiteisiin kolmansien maiden lentoyhtiöitä vastaan. Siksi tarve määritellä ja hyväksyttää vahvemmat välineet, kuten taloudelliset korvaukset, kilpailuvääristymiin puuttumiseen on ymmärrettävä ja kannatettava.

Komission uusi asetusehdotus on hyvästä, julkilausutusta tarkoituksestaan huolimatta osoittautumassa Troijan hevoseksi, jolla komissio ulottaisi toimivaltaansa jäsenmaiden kahdenvälisesti sopimiin liikenneoikeuksiin ja ujuttaisi kansainvälisen kilpailulain normeista poikkeavia sääntöjä lentoliikenteen ulkosuhteisiin selvästi protektionistisessa tarkoituksessa. Tällainen politiikka on omiaan jäädyttämään markkinoillepääsyn kilpailukykyisiltä EU lentoyhtiöiltä, provosoiden kolmansia maita vastaamaan EU yhtiölle samalla mitalla. On pienempien maiden ja niiden lentoyhtiöiden etu, että komission normit koskien kilpailua kolmansista maista ovat linjassa sen sisämarkkinanormien, ICAO:n kilpailusääntöjen ja EU:n kauppapolitiikan periaatteiden kanssa.

Tästä syystä **tuemme valtioneuvoston ehdottamaa linjaa** ja ehdotamme liikennevaliokuntaa ottamaan kannassaan huomioon ainakin seuraavat asiat:

1. Ministerineuvoston tulisi vaatia asetukseen voimassaolevan EU -lainsäädännön kanssa linjassa olevat, **selkeät kriteerit haitalliseen valtiontukeen liittyen** ja kehottaa komissiota noudattamaan tiukkaa linjaa, myös epäsuorien valtiontukien osalta, Euroopan sisämarkkinoilla. Asetukseen tarvitaan ehdottomasti viittaus EU:ssa sovellettavaan valtiontukilainsäädäntöön ja samankaltaiset kriteerit kolmansien maiden yhtiöille.
   (Kappale 1, artikla 3 g)

2. **Rikkomuslinja tulisi rajata EU- tason sopimuksiin** kolmansien maiden kanssa. Kun kyseessä on selvä sopimusrikkomus ja komissio on sopimuksen virallinen osapuoli (ja jäsenmaat hyötyjiä), niin komissiolla on mandaatti toimia.

Kahdenvälisin lentoliikennesopimuksin sovitut liikenneoikeudet tulisi yksiselitteisesti rajata asetuksesta ulos.

3. **Vahingon uhka on poistettava esityksestä**, sillä se on vaikea objektiivisesti osoittaa ja lähes mahdoton taloudellisesti mitata. Toisin sanoen; asian vireille saattaminen olisi rajattava tapauksiin, joissa vahinkoa on jo aiheutunut, jolloin vain selkeä näyttö vahingosta riittäisi asian vireille saattamiseen.

4. Asetuksen mahdollistaman **tutkinnan ja päätöksenteon tulisi olla vapaa poliittisesta ohjauksesta**. Nyt suurimmat jäsenmaat ja niiden lentoyhtiöt ajavat lentoliikenteen ulkosuhteisiin protektionistista linjaa, joka voi ajaa EU:n reuna-alueiden pienemmät toimijat hyvin ahtaalle kilpailussa kansainvälisistä vaihtomatkustajista.

5. **Korjaustoimenpiteet tulisi rajata vahinkoon suhteutettuihin taloudellisiin velvoitteisiin** ja vasta korjaustoimien noudattamatta jättäminen voisi hyvin harkituissa tapauksissa johtaa toimiluvan jäädytykseen EU -alueella.

6. **Asetuksen uusimisen yhteydessä tulisi harkita mahdollistavatko nykyiset kilpailuoikeudelliset säännöt riittävästi puuttumisen kolmansien maiden lentoyhtiöiden määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön** sekä kartellikäyttäytymiseen.

7. Ennen asetusehdotuksen etenemistä neuvostossa, **komission tulisi teettää kattava arvio asetuksen sisämarkkinavaikutuksista,** eli vaikutuksista EU -lentoyhtiöiden väliseen kilpailuun ja kasvumahdollisuuksiin kolmansissa maissa.

Uuden asetuksen otsakkeen mukainen tarkoitus on saavutettavuuden ja kilpailun turvaaminen kansainvälisissä ilmakuljetuksissa. Nyt asetusehdotuksen sisältö vastaa yllä mainituin osin huonosti tarkoitusta.

Lisätietoja:

Hanna Laurén, Johtaja, markkinoillepääsy ja liikennepolitiikka
Tel. 050 374 1785